

Fjäril vingad syns i hagen...

Alla gläds vi väl åt fjärilens graciösa flykt i sommarhagen. Men ibland vill vi veta lite mer om dessa vackra insekter, vad de heter, hur de lever, osv.

Nu har du chansen: här får du en liten miniguide med namn och fakta kring några av våra vanligaste fjärilar.

I Sverige har vi cirka 135 arter av de så kallade *dagfjärilarna*. I den gruppen finns de flesta av de stora, färgrika insekter, som vi förknippar med namnet fjäril. Men till fjärilarna räknas också ett stort antal andra vingade insekter som *svärmare, mal, vecklare, mott, mätare, spinnare, flyn*, m fl. Räknar vi samman alla dessa har vi betydligt mer än 1.000 olika fjärilsarter bara i Sverige!

Fjärilarna tillhör de insekter som genomgår en fullständig förvandling, eller *metamorfos*. Det innebär att av fjärilens ägg blir en *larv*, som förvandlas till en *puppa*, varur den färdiga insekten - *imagon* - kläcks.

Varje fjärilsart har sitt speciella sätt att övervintra: några som ägg, andra som larver eller puppor, etc. De allra första fjärilarna, som vi ser, när vårsolen börjar värma upp naturen, tillhör de fjärilsarter vilka övervintrar som vuxna individer.

Det märkligaste sättet att övervintra har däremot *vandringsfjärilarna*: de flyger helt enkelt långt söderut när hösten kommer! När snön ligger djup här hemma, fladdrar dessa fjärilarnas "flyttfåglar" omkring i Sydeuropa och norra Afrika...

PÅFÅGELÖGA

Förekommer tidigt på sommaren, men har också en höstgeneration, som flyger ända in i oktober. Övervintrar som fullbildad i gamla hus, ihåliga träd, etc. De typiska "ögonen" på vingarna har till uppgift att skrämma fjärlens fiender. Påfågelögat kan "våsa", när den störs, genom att gnida vingarna mot varandra!

AMIRAL

Den här fjärlen flyttar söderut, när hösten kommer! Amiralen övervintrar i södra Europa och återvänder i juni, vissa år i stora mängder. En annan vandringsfjäril, som vi kan se här hemma är *tistelfjärlen*, som övervintrar i Nordafrika och vissa år kan finnas allmänt i Sydsverige.

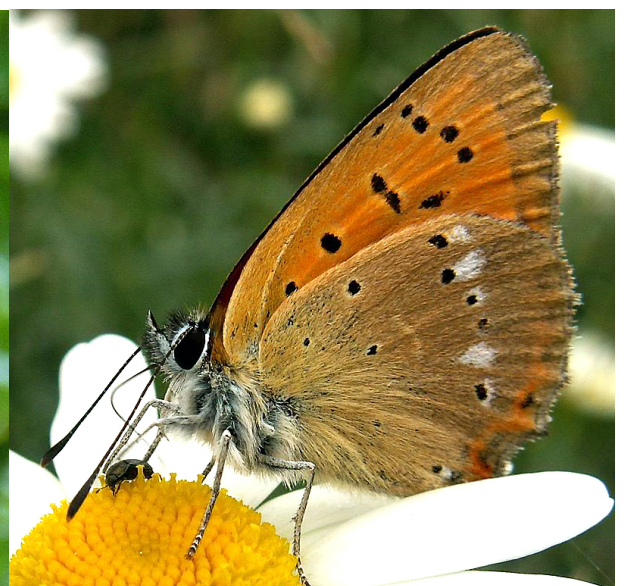
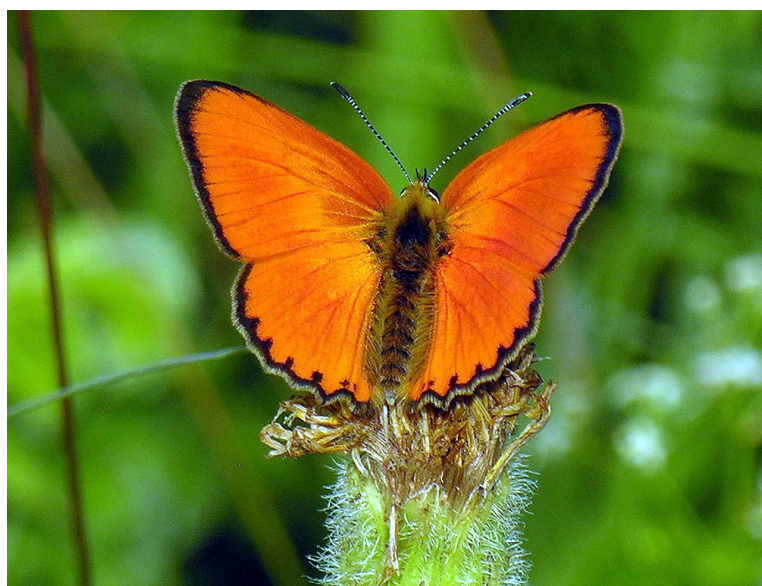
MAKAON

Detta är en av våra största dagfjärilar. Den kan ha en vingbredd på nästan 9 centimeter! Kallas också *svalstjärt*. Förekommer vid ängsmarker och hagar, gärna nära vatten. Flyger snabbt och elegant.

ÄNGSBLÅVINGE

Det finns 20 olika arter av blåvingar i Sverige och alla arterna är vanliga på ängsmark. Blåvingarna är tämligen små fjärilar och de når sällan en vingbredd över 30 millimeter.

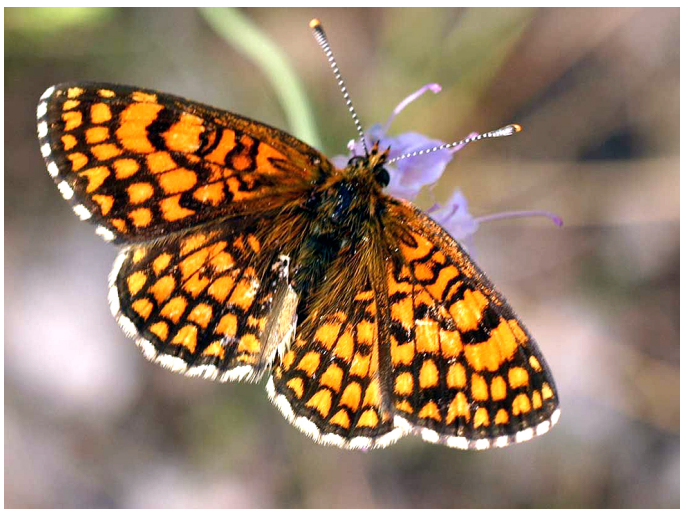
VITFLÄCKIG GULDVINGE

Den här eleganta lilla fjärlen förekommer allmänt på ängar och i skogsgläntor. Det är hanens vita fläckar på bakvingens undersida (*bild t.h.*) som gett fjärlen dess namn. Honan är blekare än hanen och har mörka fläckar på ovsidan av vingarna. Guldvingens puppa har en säregen egenskap: den kan vissla, när den blir road...

PÄRLEMORFJÄRIL

Vi har 18 olika arter av pärlmorfjärilar i Sverige. Alla kännetecknas av att de har pärlmorglänsande fläckar eller band på bakvingarnas undersidor. Pärlmorfjärilar har en säregen vana - de föredrar blommor som är blåroda!

SKOGSNÄTFJÄRIL

Nätfjärilarna kan vara svåra att skilja från pärlmorfjärilar. Tydligaste skillnaden är att nätfjärilarna saknar pärlmorglansen på undervingarna. I stället är vingarnas undersidor markant tecknade i form av ett nät- eller ruttmönster (th.)

RAPSFJÄRIL

Rapsfjärilen och övriga s.k. *vitfjärilar* är kanske inte våra vackraste och mest iögonfallande fjärilar, men de är desto vanligare. Rapsfjärilen finns på åkrar och ängar och kommer dessutom gärna till våra trädgårdsblommor. De flesta fjärilar föredrar soligt väder, men rapsfjärilen är som livligast, när det är mulet!

SORGMANTEL

Denna stora fjäril är allmän i skogsbryn och gläntor. Till skillnad från de flesta fjärilar söker den sig inte till blommor, utan föredrar att hämta sin näring från rutten frukt och utsipprande sav från träd! Sorgmanteln övervintrar som fullbildad i gamla träd eller i timmerupplag. Den vaknar till liv redan i april/maj.

SMULTRONVISSLARE

Smultronvisslarens svenska namn var tidigare kattostvisslare. Det är en snabb fjäril, som ses på ängsmarker och myrar, där den flyger fram nära marken och ger ifrån sig ett svirrande "visslande" ljud. Finns allmänt i södra Sverige och lever på smultron och fingerörter samt på kattost, som är en malvaväxt.

NÄSSELFJÄRIL

Det här är vår vanligaste och mest kända fjäril. Redan i mars kan man i södra delarna av landet få se de första exemplaren. Näselfjärilen kommer gärna till våra trädgårdar för att suga nektar ur blommor. Honan fäster sina ägg på undersidan av nässelblad, därav namnet.

CITRONFJÄRIL

Det här är också en av de första fjärilarna vi får syn på, när våren kommer. Det beror på att den övervintrar som fullbildad individ och väcks till liv av den tidiga vårsolen. Namnet kommer från hanens citrongula vingar. Honan är mera blekgrön, ibland nästan vit.

En enkel fjärilshäv, en bra handbok (ex. "Fjärilar" av Forsman & Vesikko, Lind & Co) – och en blommande äng. Mer behövs inte för att du själv ska kunna upptäcka och lära känna sommarhagens alla vackra fjärilar.

